

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موسسه حقوق و معارف اسلامی

پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته حقوق جزا و جرم شناسی

پیشگیری از جرم در اندیشه صادقین علیهما السلام

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر سید محمود میر خلیلی

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر محمد جواد سعدی

طلبه:

محمد تقی جلالی

تابستان ۱۳۹۰

❖ مسئولیت مطالب مندرج در این پایان نامه ، به عهده نویسنده می باشد.

❖ هرگونه استفاده از این پایان نامه با ذکر منبع، بلا اشکال است و نشر آن در داخل کشور منوط به اخذ مجوز از جامعه المصطفی (ص) العالمیه است.

تقديم به :

خاتم انبياء و اوصياء حضرت محمد (ص)، سرآغاز علم و معرفت.

تقديم به امام رئوف حضرت رضا عليه السلام و عصاره عالم امکان و منجی عالم بشریت و مصلح جهان امام زمان عليه السلام.

تقديم به پدر و مادر عزیزم و همسر مکرمه ام و تقديم به همه آنان که مرا علم آموختند.

يا ايها العزيز مسنا و اهلنا الضر و جئنا ببضاعه مزجاه فاوف لنا الكيل و تصدق علينا ان الله يجزي المتصدقين.

(يوسف/۸۸)

تقدیر و تشکر:

قال علی علیه السلام :

من علمنی حرفاً فقد سیرنی عبداً

" آن کسی که به من کلامی بیاموزد مرا بنده خویش گردانیده است "

بدین وسیله مراتب سپاس و امتنان خود را از زحمات اساتید گرانقدر و فرهیخته جناب آقای دکتر سید محمود میر خلیلی "استاد راهنما" جناب آقای دکتر محمد جواد سعدی "استاد مشاور" که در مراحل انتخاب موضوع پایان نامه تصویب، تدوین طرح پژوهشی و ارائه و به پایان رساندن آن ، از اشارات و ارشادات به موقع و دقیق آنان بسیار بهره گرفته ام، اعلام داشته و از خداوند بزرگ و منان سعادت و توفیق همیشگی برای این عزیزان مسئلت می نمایم.

خداوندا درهای علم و حکمت بر ایشان گشاده فرما. بمنه و طوله

محمد تقی جلالی

شهریور ۱۳۹۰

چکیده :

پیشگیری از وقوع جرم همواره یکی از دغدغه های انسان ها در طول تاریخ بوده و از طرفی تبیین عوامل جرم و پیشگیری از آن مختص انسان های عادی نبوده بلکه برگزیدگان خداوند نیز آدمیان را در این زمینه ارشاد کرده اند و از آنجا که اکثر روایات شیعه از صادقین علیهما السلام بما رسیده . در این پایان نامه سعی شده مهم ترین روش های پیشگیری از جرم در اندیشه صادقین بررسی و در سه محور به احادیث پرداخته شود. - احادیثی که به مبارزه ریشه ای با جرم و علل بزهکاری پرداخته است.

- احادیثی که زمینه ها و فرصتها و موقعیت های بزهکاری را مد نظر داشته - احادیثی که به مباحث حقوق کیفری اسلام و پیشگیری از بزهکاری از طریق سیاست کیفری منسجم و منطقی و سازمان یافته پرداخته است. ضمنا کلید واژه های تحقیق عبارتند از جرم - کیفر - پیشگیری از جرم - امام باقر (ع) - امام صادق (ع). مجموع یافته ها و نتایج تحقیق این است که مهم ترین روش پیشگیری در اندیشه صادقین علیهما السلام پیشگیری غیر کیفری است. در نهایت اتخاذ یک سیاست کیفری منسجم ، منطقی و سنجیده ، بر اساس واقعیت های انسان شناختی و جامعه شناختی نیز یکی از راه های کنترل بزهکاری در اندیشه صادقین است. پیشنهادات این است که موضوع پیشگیری از جرم به خصوص پیشگیری غیر کیفری فرهنگ سازی شود و همه افراد باید تلاش در این زمینه داشته باشند و آن را یک دین بر گردن خود بدانند. ضمنا در این مجموعه از منابع بسیاری اعم از کتب عربی - کتب فارسی و جزوات و پایان نامه ها استفاده گردیده است.

فهرست مطالب

مقدمه :..... ۱

- الف : بیان مسأله ----- ۲
- ب : اهمیت و ضرورت تحقیق ----- ۲
- ج : اهداف تحقیق : ----- ۴
- د : پرسشهای تحقیق و فرضیات آن ----- ۴
- ه : مشکلات و موانع و سوابق تحقیق ----- ۷
- و : سازمان دهی تحقیق ----- ۸

فصل اول: کلیات و مفاهیم..... ۹

- مبحث اول : مفاهیم - مبانی - تاریخچه ----- ۱۰
- گفتار اول : مفاهیم ----- ۱۰
- الف : مفهوم جرم ----- ۱۰
- ب : مفهوم پیشگیری ----- ۱۱
- گفتار دوم : مبانی پیشگیری از جرم ----- ۱۳
- گفتار سوم : تاریخچه پیشگیری از جرم ----- ۱۵
- مبحث دوم : تقسیم بندی پیشگیری از جرم ----- ۱۶
- گفتار اول : پیشگیری عام و خاص ----- ۱۷
- گفتار دوم : پیشگیری کیفری و غیر کیفری ----- ۱۷
- گفتار سوم : پیشگیری اجتماعی و وضعی ----- ۱۸
- گفتار چهارم : پیشگیری عمومی در مقابل پیشگیری اختصاصی ----- ۱۸
- گفتار پنجم : پیشگیری اولیه در مقابل پیشگیری ثانویه ----- ۱۹

- مبحث سوم : اصول حاکم بر پیشگیری از جرم ----- ۲۱
- گفتار اول : تبیین اصول حاکم بر پیشگیری از جرم ----- ۲۱
- الف : عدم مغایرت با حقوق انسانی و بشر دوستانه ----- ۲۱
- ب : عدم مغایرت با آموزه های اصیل دینی ----- ۲۲
- ج : شناخت اولویتها : ----- ۲۳
- گفتار دوم : ویژگی های جرم از منظر جامعه شناسی ----- ۲۳

مبحث چهارم : اهمیت و ضرورت پیشگیری از جرم در اندیشه صادقین علیهما

السلام ----- ۲۷

فصل دوم: پیشگیری غیر کیفری در اندیشه صادقین علیهما السلام.... ۳۰

مقدمه : ----- ۳۱

مبحث اول: علت شناسی جرم و راههای مقابله با آن از طریق پیشگیری غیر

- کیفری در اندیشه صادقین علیهما السلام ----- ۳۲
- گفتار اول : عوامل شخصی و درونی بزهکاری ----- ۳۲
- الف : عامل ژنتیک ----- ۳۳
- ب : عامل شخصیت ----- ۳۷
- ج : عامل جنسیت ----- ۳۹
- د : عامل سن ----- ۴۴
- گفتار دوم : عوامل بیرونی یا محیطی بزهکاری ----- ۴۵
- الف : آب، هوا و خاک ----- ۴۵
- ب : زیستگاه - زیست بوم ----- ۴۶
- گفتار سوم : محیط اجتماعی ----- ۴۷
- گفتار چهارم : پیشگیری اجتماعی ----- ۵۱

- مقدمه : تبیین پیشگیری اجتماعی ----- ۵۱
- الف : فقر و شکاف طبقاتی ----- ۵۲
- ب : محیط همسالان ----- ۵۴
- گفتار پنجم : انحرافات اخلاقی ----- ۵۸
- الف : طمع و آرزوهای طولانی ----- ۵۸
- ب : دنیا پرستی ----- ۵۹
- ج : خشم و غضب : ----- ۶۰

- مبحث دوم: پیشگیری وضعی ----- ۶۴
- گفتار اول : تعریف پیشگیری وضعی ----- ۶۴
- گفتار دوم : شیوه‌های پیشگیری وضعی ----- ۶۴
- گفتار سوم : کنترل ابزارها و مقدمات جرم ----- ۶۵
- الف : جرم انگاری معاونت و اقدامات مقدماتی ----- ۶۶
- ب : نگاه شهوت آمیز و خلوت با نامحرم ----- ۶۶
- ج : امر به معروف و نهی از منکر ----- ۶۷
- د : غفلت ----- ۷۰

مبحث سوم : جلوه‌های خاص سیاست کیفری اسلام در پیشگیری از جرم در

- اندیشه صادقین علیهما السلام ----- ۷۱
- گفتار اول : نقش اعتقادات مذهبی در پیشگیری از جرم ----- ۷۱
- گفتار دوم : نهی از منکر و پیشگیری از جرم ----- ۷۲
- گفتار سوم : یاد خدا ----- ۷۴
- گفتار چهارم : عفت ----- ۷۵
- گفتار پنجم : تأمین نیازهای اساسی انسان ----- ۷۶
- گفتار ششم: تأمین نیازهای اقتصادی و معیشتی ----- ۷۶

- گفتار هفتم : حفظ کرامت و منزلت انسان ها ----- ۷۷
- گفتار هشتم : خدا باوری ----- ۷۸
- گفتار نهم : آخرت محوری ----- ۸۰
- نتیجه ----- ۸۰

فصل سوم: پیشگیری کیفری... ۸۱

- مبحث اول: استفاده از مجازات در پیشگیری کیفری ----- ۸۲
- گفتار اول : تبیین پیشگیری کیفری و فرق آن با پیشگیری غیر کیفری ----- ۸۲
- گفتار دوم : استفاده از مجازات در پیشگیری کیفری ----- ۸۳
- مبحث دوم : برخورد با مجرمان ----- ۸۴
- گفتار اول : مجرم در آموزه های دینی ----- ۸۴
- گفتار دوم : نوع جرم و روش برخورد با آن ----- ۸۸
- گفتار سوم : اهمیت شناخت کیفر ----- ۹۰
- گفتار چهارم : تحولات کیفر ----- ۹۳
- الف : دوره خود یاری و انتقام فردی ----- ۹۳
- ب : دوره قصاص یا مقابله به مثل ----- ۹۷
- ج : دوره دادگستری یا کیفر عمومی ----- ۹۹
- گفتار پنجم : مجازات های بازدارنده ----- ۱۰۲
- گفتار ششم : طبقه بندی مجازات ها بر مبنای نسبت آنها با یکدیگر ----- ۱۰۴
- گفتار هفتم : میزان تاثیر گذاری پیشگیری کیفری ----- ۱۰۷
- مبحث سوم : اهداف و اثرات مجازات های کیفری ----- ۱۰۸
- گفتار اول : اهداف مجازات ها ----- ۱۰۸
- گفتار دوم : تأثیرات اعمال مجازات های کیفری ----- ۱۱۰

- الف : اعمال مجازات های متعادل و تأثیر گذاری آن بر روی تصورات افراد ---۱۱۰
- ب : تأثیر مجازات های کیفری بر روی رفتار -----۱۱۰
- گفتار سوم : مقایسه اجمالی بین مجازات های کیفری با اقدامات تأمینی و تربیتی
-----۱۱۱
- جمع بندی و نتیجه گیری -----۱۱۳
- پیشنهادات -----۱۱۵
- منابع فارسی -----۱۱۶
- منابع عربی -----۱۱۹
- پایان نامه ها -----۱۲۱

مقدمه :

اندیشمندان هر جامعه به دنبال حل این معما بوده اند که چرا عده ای از افراد مرتکب جرم می شوند و هنجارها و قواعد زندگی اجتماعی را نادیده می گیرند و حال آنکه بیشتر مردم به این قواعد پایبند اند و به آن به دیده ی احترام می نگرند.

باید گفت که پاسخ به این پرسش و تعیین عوامل ارتکاب جرم و راههای پیشگیری از آن از گذشته های دور صورت پذیرفته است و از جهت دیگر حفظ نظم عمومی و داشتن جامعه ای سالم از جمله اهداف هر جامعه ای است و هدف اصلی قوای سه گانه هر کشوری و کارگزاران وابسته به آنها چیزی جز حفظ نظم عمومی و رفاه همگانی نیست و آن برای این گروه ها خوش تر آن است که اول جرمی واقع نشود تا مجرم را مجازات کنند و ثانیاً پیشگیری از وقوع جرم خوشایندتر از مجازات است بنابراین از آنجائیکه بهترین ناصحان اجتماع برگزیدگان خداوند می باشند در این نوشتار سعی گردیده موضوع پیشگیری از جرم از دیدگاه صادقین علیهما السلام بررسی گردد. در مورد پیشینه تحقیق باید گفته شود بلحاظ اینکه بزهکاری پدیده ای است که از دیرباز امنیت و آسایش و آرامش زندگی بشر را به خطر انداخته و بشریت در طول قرون در واکنش علیه آن فراز و نشیب های فراوانی را طی کرده است و جوامع بشری در برخورد با نقض هنجارهای اجتماعی واکنش های مختلفی داشته اند فلذا از همان بدو پیدایش بشر افراد سعی کرده اند راه ها و روش هایی را بیابند تا بتوانند در مقابل جرم و جنایت مقابله نمایند.

و به لحاظ اینکه پیشگیری از جرم بهتر از درمان است تحقیقات جامع و گسترده ای در موضوع پیشگیری داشته اند ولی تاکنون تحت موضوع پیشگیری از جرم در اندیشه صادقین علیهما السلام تحقیقی به عمل نیامده که در این نوشتار به موضوع مذکور پرداخته می شود.

مقدمه ی ذکر شده دارای چند زیر مجموعه می باشد که عبارتند از :

الف : بیان مسأله

جرم به عنوان پدیده ای ناهنجار، همواره با حیات جوامع انسانی و بشری در تلازم بوده است تاریخ حیات انسان نشان دهنده آن است که جوامع انسانی هیچ گاه از جرم و جنایت تهی نبوده اند، و مدینه فاضله حکماء در این جهان دست نیافتنی می نماید. پیوستگی و تلازم جرم با زندگی بشری هیچگاه مانع نشده است که آدمیان به شناسایی علل و عوامل وقوع جرم بپردازند و راه های پیشگیری از آن را بیابند. دانشوران از قدیم تا امروز درباره عوامل و زمینه های وقوع جرم و پیشگیری از آن به تحقیق و بررسی پرداخته و نظر خود را درباره علل وقوع جرم، چگونگی از بین بردن آن، نحوه ی اصلاح و باز پروری مجرم ارائه کرده اند.

تبیین عوامل جرم و پیشگیری از آن، مختص انسان های عادی نبوده است، بلکه برگزیدگان خداوند نیز که از چشمه سار وحی سیراب می شدند و از عالم غیب الهام می گرفتند، گاه آدمیان را در این زمینه ارشاد می کردند. لذا در این نوشتار سعی می شود با مراجعه به سخنان امام باقر (ع) و امام صادق علیه السلام مهمترین روشهای پیشگیری از بزهکاری بررسی گردد. البته این نکته نیز حائز اهمیت است که شیوه ی استناد به سخنان صادقین علیهما السلام نیز همچون سبک استناد به سنت در علم فقه صورت نمی گیرد. سبک فقهی هم در ناحیه دلالت و هم در جمع ادله متعارض، به گونه ای است که خاص فقه است. بنابراین با سبک علمی و نه فقهی به سراغ سخنان صادقین علیهما السلام رفته، برداشتهای صورت گرفته از آن در زمینه پیشگیری از جرم مطرح می گردد.

ب : اهمیت و ضرورت تحقیق

گذری بر آنچه از امام باقر علیه السلام و امام صادق علیه السلام به دست ما رسیده است به

خوبی این امر را روشن می سازد که آن حضرات به مقتضای شأن امامت و ولایت خود به مسئله پیشگیری از جرم توجه بسیاری داشته اند. وقتی رسالت دین هدایت و راهنمایی انسان و بیرون راندن او از گمراهیها و فتنه ها باشد به طور قطع پیشوایان دینی به لحاظ وظیفه ای که خداوند بر دوش آنان نهاده است باید بکوشند تا این مهم را تحقق بخشند. از این رو است که پیشگیری از انحراف و کژروی و رفتارهای مجرمانه، در فهرست وظایف انبیاء و پیشوایان دینی قرار می گیرد. و از آنجا که از جمله حقوق شهروندان بر پیشوایان دینی حرکت آنان در جهت صلاح و سعادت آنها است و پیشگیری از جرم نیز اقدامی در همین جهت است اهمیت پیشگیری از جرم نیز استنباط می شود. از سوی دیگر، اهمیت پیشگیری از جرم به سبب هدفی است که از اجرای آن دنبال می شود، یعنی جدا از اینکه نفس این عمل، نوعی عمل به معروف است و از این جهت خیر است (چون مقدمه رسیدن به اهداف عالیتری است)، بسیار اهمیت دارد، زیرا زمینه های رشد و تعالی آدمی در پرتوی پیشگیری از جرم فرصت ظهور و نمود می یابد. لذا از بین بردن زمینه های بزهکاری، خود مقدمه و مدخلی برای فعلیت یافتن و تحقق زمینه ها و فرصت های هدایت و کمال آدمی و دسترسی او به عبودیت و سعادت حقیقی است، از این رو، پیشگیری از جرم در جهت این هدف غایی، ارزش و اهمیت دارد و سرانجام مقصود از پیشگیری اقدامهای غیر کیفری است که در مقایسه با اقدامهای کیفری اهمیت بیشتری دارند، کیفرها نیز نقش پیشگیرنده دارند، ولی به لحاظ صفت سزا دهندگی و آزار دهندگی شان، نوعی شر تلقی می شوند، اما اقدامهای پیشگیرنده، فاقد صفت سزا دهندگی اند و در نظر عرف، خیر و خوب به شمار می آیند. بدیهی است که پاسخ گفتن به شرور با خیرات، ارزش و اهمیت بیشتری دارد که در آینده به روایاتی از سخنان امام باقر علیه السلام و امام صادق علیه السلام اشاره می گردد و از آنجائیکه از جمله حقوق انسانها بر امامان معصوم علیهم السلام حرکت آنها در جهت صلاح و سعادت آنها است و پیشگیری از جرم اقدامی در همین جهت است و

صادقین (ع) کوشش در جهت اصلاح مردم را بسیار مهم می دانند اهمیت پیشگیری از جرم استنباط می گردد.

ج : اهداف تحقیق :

هدفهای تحقیق عبارتند از :

۱- بررسی اهداف نظری و کاربردی و ارائه دیدگاههای نو در ارتباط با مفهوم جرم و پیشگیری از جرم و مبانی و اصول حاکم بر پیشگیری از جرم و تقسیم بندی آن و شناخت اولویت ها برای بهره گیری از آنها لازم است.

۲- بررسی علت شناسی جرم و راههای مقابله با آن از طریق پیشگیری غیر کیفری در اندیشه صادقین علیهما السلام است.

۳- بررسی جلوه های خاص سیاست کیفری اسلام و پیشگیری از جرم در اندیشه صادقین علیهما السلام که از ان جمله بررسی نقش اعتقادات مذهبی و نهی از منکر و یاد خدا و عفت و تامین نیازهای اساسی انسان و خدا باوری و آخرت محوری است.

۴- بررسی استفاده از مجازات در پیشگیری از جرم در اندیشه صادقین علیهما السلام و نحوه برخورد با مجرمان و بررسی طبقه بندی مجازات ها و اهداف و تاثیر آن و در نتیجه رسیدن به این هدف که مهمترین روش پیشگیری از جرم در اندیشه صادقین کدام روش است.

د : پرسشهای تحقیق و فرضیات آن

سؤال اصلی عبارت است از مهمترین روشهای پیشگیری از بزهکاری از دیدگاه صادقین علیهما السلام کدام است.

سؤالات فرعی عبارتند از :

۱. مهمترین راهکارهای پیشگیری اجتماعی در اندیشه صادقین علیهما السلام چیست؟

۲. مهمترین شیوه های پیشگیری وضعی از بزهکاری در اندیشه صادقین علیهما السلام چیست؟

۳. مهمترین شیوه های پیشگیری کیفری در اندیشه صادقین علیهما السلام چیست؟

فرضیه اصلی این است که مقابله با ریشه های اجتماعی _ اقتصادی _ فرهنگی بزهکاری از بین بردن فرصت های مقابله با ریشه های جرم از بین بردن زمینه ها و فرصت های بزهکاری و اتخاذ یک سیاست کیفری منطقی و بازدارنده به صورت تلفیقی و همزمان از جمله مهمترین روش هایی است که در دیدگاه صادقین علیهما السلام بیشترین تأثیر را دارد.

فرضیات فرعی عبارتند از :

۱. مقابله با ریشه های اجتماعی_اقتصادی_فرهنگی و فردی بزهکاری مهمترین شیوه مقابله با بزهکاری از دیدگاه صادقین علیهما السلام می باشد.
۲. از بین بردن فرصت ها و کاهش موقعیت های مناسب و مساعد برای بزهکاری مانند حفاظت از آماجها _ مراقبت و کنترل مجرمان و امثال آن یکی از شیوه های مهم مقابله با بزهکاری از دیدگاه صادقین علیهما السلام است.
۳. اتخاذ یک سیاست کیفری منسجم _ منطقی و سنجیده بر اساس واقعیت های انسان شناختی و جامعه شناختی یکی از راههای کنترل بزهکاری از دیدگاه صادقین علیهما السلام می باشد.

ه : مشکلات و موانع و سوابق تحقیق

پیشگیری از جرم از مباحث رایج و تازه ای است که هیچ گاه رنگ کهنگی و رسوب قدیمی بودن به خود نمی گیرد، زیرا از زمانی که بشر پا به عرصه ی حیات گذاشته، همواره طعم تلخ انحراف و کجروی از معیارهای درست، و در بند شهوات بودن و سیه روزی حاصل از تباهی و جرائم را چشیده است، البته تجربه ی تلخ جرایم، برای بشر ره آوردهایی نیز داشته و او را با شیوه ها و ابزارهای گوناگون مقابله با جرایم آشنا کرده است. اما جرم و انحراف نیز بسان ازدهایی هزار سر بوده که با قطع هر سر و دست آن سر و دستی دیگر روییده و روندی رو به مزاید داشته است. بدین سان، مسئله جرم و پیشگیری همواره در حال نو شدن است و بشر هر زمان در این امید و آرزو است که آیا خواهد توانست دل به روزی خوش دارد که ریشه های جرم و انحراف را بسوزاند و بخشکاند.

فلذا تاکنون تحقیقاتی در زمینه پیشگیری از جرم صورت گرفته ولکن رویکرد به متون دینی و استمداد از آموزه های دینی برای پیشگیری از جرم، سابقه دیرینه ای ندارد. چرا که بشر گرفتار الحاد قرونی را بدون توجه به این مهم سپری کرده و دین را از صفحه حیات اجتماعی خود دور نگاه داشته و گمان کرده است که می تواند فقط با اتکا به خود در پی سعادت خویش برآید و با گمراهیها و کژیها مبارزه کند و صد حیف که غیر از فراموشی دین از شأن حقیقی خود نیز چشم پوشید و خود را فراموش کرد و چاره را در عوامل بیرونی جست و این نتیجه طبیعی همان غفلت بود اینک دوباره رویکردی (نه چندان قوی) به دین پیدا شده و طبیعی است که در این موقعیت جدید که از برکات حکومت اسلامی ایران است اندیشمندان دین و به ویژه حوزه های دینی در این مقوله به پاسخگویی نیاز بشر پردازند متأسفانه باید اذعان کنیم که در مباحث فقهی و نه اصل دین به این مهم کمتر توجه شده است.

در اینجا مقصود آن نیست به ریشه ها و علل این امر پرداخته شود ولی باید شجاعانه این

واقعیت را پذیرفت که اندیشمندان دینی، خود را از این گونه صحنه ها کنار نگه داشته اند. نگاهی به روند مباحث فقهی حوزه ها و مجامع دینی می تواند تداعی گر این مطلب باشد که فقه شیعه، در وجه اجتماعی اش بیشتر فقه تنبیهی جلوه گر شده است تا فقه ترمیمی و پیشگیرانه و از آنجا که تاکنون تحقیقی در رابطه با پیشگیری از جرم از منظر صادقین علیهما السلام به عمل نیامده است. به نظر می رسد تحقیقی که انجام می گیرد یک اقدام بکر و تازه ای باشد که انشاء الله مورد استفاده قرار گیرد و اما محدودیت های تحقیق عبارتند از: کمبود منابع مستقیم و دشوار بودن دستیابی به آنها از جمله محدودیت های این پژوهش می باشد.

و : سازمان دهی تحقیق

مطالب در سه فصل خلاصه گردیده که فصل اول کلیات است.

که در چهار مبحث و چندین گفتار در مورد مفهوم جرم و پیشگیری از آن و مبانی و تقسیم بندی پیشگیری و اصول حاکم بر پیشگیری از جرم مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته . فصل دوم در مورد پیشگیری غیر کیفری در اندیشه صادقین علیهما السلام است که این فصل دارای سه مبحث و چندین گفتار است که در مورد علت شناسی جرم و راه های مقابله با آن از طریق پیشگیری غیر کیفری در اندیشه صادقین علیهما السلام و بررسی جلوه های خاص سیاست کیفری اسلام در پیشگیری از جرم مورد بحث قرار گرفته و فصل سوم در مورد پیشگیری کیفری است که این فصل دارای سه مبحث و چندین گفتار است به موضوعاتی از قبیل استفاده از مجازات در پیشگیری کیفری و نحوه برخورد با مجرمان و تحولات کیفر و اهداف و تاثیرات مجازات های کیفری اختصاص یافته و در پایان نتیجه گیری مباحث و پیشنهادات مطرح گردیده است.

فصل اول:

کلیات و مفاهیم